

Zaključki kongresa MI'2022 »Odločno digitalno za več zdravja«

Terme Zreče, 10. in 11. november 2022

O kongresu

Slovensko društvo za medicinsko informatiko (SDMI) je med 10. in 11. novembrom 2022 v Termah Zreče organiziralo kongres o digitalizaciji v zdravstvu. Na kongresu se je zbralo preko 150 udeležencev iz zdravstva, osrednjih institucij, zavarovalnic, zdravstvenih in medicinskih fakultet, raziskovalnih ustanov, predstavnikov civilne družbe ter industrije, ki razvija informacijske rešitve ter zagotavlja informacijsko opremo in različne storitve.

V programu kongresa, ki je vseboval dve okrogli mizi, 6 plenarnih in 32 strokovnih predavanj so bile obravnavane aktualne teme digitalizacije v zdravstvu.

Upošteva vsebino predstavitev in razprav na okroglih mizah so bili oblikovani naslednji zaključki kongresa, ki jih SDMI naslavlja na deležnike na področju digitalizacije v zdravstvu: Ministrstvo za zdravje, Nacionalni inštitut za javno zdravje, Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije, Združenje zdravstvenih zavodov Slovenije, Zdravniška zbornica Slovenije, Zbornica zdravstvene in babiške nege, vodstva izvajalcev zdravstvene dejavnosti, izobraževalne in raziskovalne institucije ter razvijalce informacijskih rešitev za zdravstvo.

Strategija digitalizacije zdravstva

Ministrstvo za zdravje je v sodelovanju z Evropsko komisijo pripravilo osnutek strategije eZdravja v Sloveniji za obdobje 2022 - 2027.

- Ministrstvu za zdravje priporočamo, da dokonča in sprejme strategijo digitalizacije v zdravstvu, ki bo usmerjala nadaljnji razvoj na tem področju.

Finančna sredstva

Pozdravljamo načrte za povečanje finančnih sredstev v Splošnem dogovoru, namenjenih za digitalizacijo pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti. Delež teh sredstev je glede na celotna sredstva za financiranje zdravstvenih storitev še vedno bistveno nižji, kot v razvitejših državah EU.

- Pozivamo ZZS in Ministrstvo za zdravje, da v prihodnje načrtujejo večanje teh sredstev.

Zakonodajne omejitve

Zakonodaja mora slediti vse hitrejšemu razvoju in novim rešitvam na področju digitalizacije v zdravstvu, kar pripomore k

- doslednejšemu in urejenemu uvajanju digitalnih rešitev, ki prinašajo nedvomne pridobitve,
 - učinkovitemu varovanju pravic pacientov in zdravstvenih delavcev,
 - učinkovitejši uporabi podatkov, idr.
- Pozivamo Ministrstvo za zdravje, da skrbi za neprestano nadgrajevanje zakonodaje, ki je podlaga za digitalizacijo v zdravstvu.

Pomanjkanje kadrov v informatiki

Nacionalne institucije, izvajalci zdravstvene dejavnosti in proizvajalci informacijskih rešitev se spopadajo s kritičnim pomanjkanjem kompetenčnih kadrov za pripravo in vodenje projektov, projektiranje in razvoj informacijskih rešitev, njihovo vzdrževanje in upravljanje informacijskih infrastruktur.

- Pozivamo Ministrstvo za zdravje in osrednje institucije, da pripravijo strategijo reševanja kadrovskih težav v zdravstveni informatiki.
- Rešitve vidimo v ustreznem vrednotenju dela informatikov. Za dolgoročnejše reševanje pa priporočamo, da Ministrstvo za zdravje v sodelovanju z ministrstvom, pristojnim za izobraževanje, zagotovi povečanje števila vpisnih mest v študijskih programih informatike in v specializiranih programih medicinske informatike in bioinformatike ter vzpostavi programe za pritegnitev tujih študentov in izobraženega kadra za delo v Sloveniji.

Elektronski zdravstveni karton

Primer »Pacientov UKC karton« in primeri iz tujine kažejo, kako je mogoče z vzpostavitvijo ustreznih infrastrukturnih komponent povezati različne rešitve za elektronski zdravstveni karton, da so podatki in dokumenti, ki nastanejo v eni rešitvi, zdravstvenim delavcem dostopni tudi v drugih rešitvah, ko pacient prehaja med enotami izvajalca.

- Priporočamo, da izvajalci zdravstvene dejavnosti še tesneje povežejo informacijske rešitve, v katerih nastajajo podatki in dokumenti zdravstvenega kartona.
- Priporočamo nadaljnji razvoj informacijskih rešitev za vodenje elektronskega zdravstvenega kartona, da bodo omogočale še bolj učinkovito in kakovostno delo zdravstvenih delavcev na primarni in sekundarni ravni.
- Priporočamo, da rešitve med drugim zagotavljajo funkcionalnosti za:
 - specifične potrebe posameznih specialnosti v zdravstvu,
 - izvajanje kliničnih smernic in poti,
 - različna opozorila zdravnikom za pravočasno izvedbo opravil.
- Bolnišnicam priporočamo, da širijo uporabo elektronskih temperaturno terapevtskih listov, ki omogočajo zdravstvenim delavcem hiter dostop in sprotno beleženje podatkov o zdravstvenem

stanju in terapiji pacienta ter tako prispevajo k dvigu kakovosti in zmanjšanju stroškov v bolnišnicah.

Enotni šifranti, enotni podatkovni in procesni modeli, uporaba standardov

- Priporočamo poenotenje šifrantov, ki se uporabljajo pri vodenju kliničnih podatkov zdravstvenega kartona, in sicer v čim večji meri na način prevzema in prevoda mednarodno uveljavljenih šifrantov.
- Priporočamo razvoj in redno nadgrajevanje enotnih podatkovnih in procesnih modelov, na katerih naj temelji razvoj informacijskih rešitev za vodenje elektronskega zdravstvenega kartona. Pri pripravi podatkovnih modelov in standardnih sporočil naj se uporabljajo mednarodni standardi, kot so Open EHR, HL7 CDA in FHIR, katerih uporaba naj bo usklajena na nacionalni ravni.

Intuitiven in enoten uporabniški vmesnik

Intuitiven uporabniški vmesnik omogoča, da uporabniki hitreje osvojijo znanja za uporabo informacijskih rešitev. Če so uporabniški vmesniki v različnih rešitvah enaki, uporabnikom ni potrebno pridobivati novih znanj, ko preidejo na uporabo druge rešitve, kar zdravstvenim delavcem prihrani čas.

- Priporočamo, da proizvajalci informacijskih rešitev za vodenje elektronskega zdravstvenega kartona dogovorijo enotne elemente uporabniškega vmesnika in jih postopoma vgrajujejo v svoje rešitve.

Informatika v zdravstveni negi

Kompetence v zdravstveni negi se dopolnjujejo s kompetencami, ki jih zahteva uporaba sodobnih IKT rešitev, zato je pedagoško delo na tem področju izrednega pomena. Na kongresu so bile predstavljene številne dobre prakse uporabe IKT za učenje in poučevanje na področju zdravstvene nege (virtualna resničnost, obrnjeno učenje), nekatere od njih se vpeljujejo preko projektov ERASMUS+, veliko pa je prepuščenih samoiniciativnosti učiteljev.

- Pomembno je tudi usposabljanje pacientov na področju informacijske in zdravstvene pismenosti.
- Potrebno je spodbujati uvajanje IKT rešitev, ki dejansko podpirajo delo v zdravstveni negi, zato je potrebno medicinske sestre vključiti v načrtovanje IKT sistemov.
- Informacijski varnosti je treba dati dodatno pozornost, zaradi zakonodaje in zaščite podatkov pacientov, še posebej starejših, kjer imajo medicinske sestre pomembno vlogo.

Portali za paciente

- Izvajalcem zdravstvene dejavnosti, ki še nimajo portala za paciente, priporočamo, da ga uvedejo, saj razbremeni zdravstvene delavce in omogoča lažjo komunikacijo med pacienti in zdravstvenimi delavci.

Nacionalne rešitve

- Podpiramo nadaljnji razvoj nacionalnih rešitev eZdravja in rešitev ZZS za paciente in izvajalce zdravstvene dejavnosti.
- Razvoj novih rešitev naj poteka na podlagi vnaprejšnjega celovitega popisa potreb in na uporabi standardov in enotnih šifrantov. Izboljševanje rešitev, ko so že uvedene, namreč povzroča visoke stroške in nepotrebne obremenitve za uporabnike.
- Nacionalnim institucijam predlagamo, da spremljajo uvajanje tovrstnih rešitev v tujini in razvoj tistih rešitev, ki bi tudi v Sloveniji prinesle pomembne pridobitve, vključijo v razvojne načrte.

Delovanje zdravstvenih informacijskih sistemov v kritičnih razmerah

Delovanje zdravstva je vse bolj odvisno od delovanja informacijskih sistemov in telekomunikacijskih povezav.

- Pozdravljamo načrte Ministrstva za zdravje za krepitev odpornosti zdravstvenih informacijskih sistemov na način priprave načrtov in vzpostavitve rešitev za njihovo delovanje v kritičnih razmerah.

Zdravje na daljavo

- Podpiramo izvajanje kliničnih in ekonomskih študij o ustreznosti vsebin ter pričakovanih učinkih in stroških programov zdravja na daljavo.
- Razvijalci naj pri razvoju informacijskih rešitev za podporo izvajanju zdravja na daljavo upoštevajo izsledke tovrstnih študij. Pri razvoju rešitev naj upoštevajo tudi mednarodne standarde, kot so ISO 13131:2021, International Code of Practice for Telehealth Services ter standarde in priporočila nacionalnih strokovnjakov, kar bo zagotovilo kakovost rešitev in kar se da pozitivne učinke njihove uporabe.

Digitalno vključevanje starejših

- Da bodo pridobitve digitalizacije v zdravstvu dostopne tudi starejši populaciji, je potrebno krepiti znanja in veščine starejših.
- Pozdravljamo projekte, kot je spletna platforma <https://digitalnovkljuceni.si>, ki prispevajo k digitalnemu vključevanju starejših in krepitvi njihovega znanja o uporabi digitalnih rešitev.

Pričakovanja mladih uporabnikov

Bodoči zdravstveni delavci in mladi pacienti imajo obširna znanja in veščine o uporabi digitalnih rešitev, zato imajo visoka pričakovanja o digitalnih orodjih v zdravstvu.

- Nosilec nacionalnih projektov in proizvajalec digitalnih rešitev priporočamo, da upoštevajo pričakovanja mladih uporabnikov informacijskih rešitev.

Inovativne rešitve za bolnišnice

- Priporočamo, da bolnišnice še bolj odpirajo možnosti za uporabo inovativnih rešitev, s katerimi lahko pomagajo pri specifičnih potrebah in pospešujejo sodelovanje v raziskovalni dejavnosti.

Raziskovalna infrastruktura

- Podpiramo raziskovalne projekte s področja informatike, vključno z bioinformatiko za nova spoznanja pri osebni medicini in širše. Podpiramo dejavnosti za čim večje koriščenje zmogljive nacionalne raziskovalne infrastrukture na področju genomike in drugih ved o življenju.

Iniciative civilne družbe, občanska znanost

- Podpiramo iniciative civilne družbe in občanske znanosti, kot je Zdravniki Sledilnik.
- Osrednjim institucijam v zdravstvu predlagamo, da z upoštevanjem zakonodaje o varstvu osebnih podatkov, omogočijo javen dostop do čim več podatkov, ki jih je mogoče uporabiti za raziskave in pregledno javno predstavitev podatkov.

Vključevanje mladih raziskovalcev

V okviru Evropske federacije za medicinsko informatiko deluje skupina youngEFMI.

- Vabimo mlade raziskovalce k sodelovanju v delovnih skupinah EFMI, kar jim omogoča izmenjavo znanja in izkušenj, promocijo lastnih dosežkov in povezovanje z raziskovalci v evropskem prostoru.

Ljubljana, 5. 12. 2022

Ekpa SDMI